

Ulga B+R

Małymi krokami
do większej innowacyjności

ayming

Raport 2019

KANTAR

Ayning to międzynarodowa grupa doradcza działająca w 15 krajach w Europie, Azji i Ameryce Północnej. Ayning Polska wspiera przedsiębiorstwa w optymalnym prowadzeniu działalności operacyjnej i osiągnięciu lepszych wyników finansowych, oferując profesjonalne doradztwo w dwóch obszarach:

- Podatków i Innowacji (podatek od nieruchomości, ulgi na badania i rozwój, dotacje)
- Kosztów pracy (składka wypadkowa, wpłaty na PFRON)

Ayning Polska przewodniczy Zespołowi ds. Ulgi Innowacyjnych w Radzie Podatkowej Konfederacji Lewiatan. W pierwszym roku obowiązywania ulgi B+R 80 proc. wydanych interpretacji indywidualnych dotyczących ulgi powstało na wniosek Ayning. W ciągu roku Grupa realizuje globalnie ponad 15 000 projektów z zakresu pozyskiwania dotacji unijnych i ulgi na działalność B+R. Jakość świadczonych przez Ayning Polska usług potwierdza Certyfikat ISO 9001:2015.

ayming.pl

Spis treści

Wstęp	4
5 najważniejszych faktów o uldze B+R w Polsce	6
Korzyści płynące z ulgi B+R	8
Największe wyzwania	12
Ulga B+R krok po kroku	13
○ Krok 1. Identyfikacja i mapowanie działalności B+R	14
○ Krok 2. Identyfikacja kosztów kwalifikowanych	18
○ Krok 3. Ewidencja księgową kosztów kwalifikowanych	28
○ Krok 4. Przygotowanie odpowiedniej dokumentacji	30
○ Krok 5. Przygotowanie się na czynności sprawdzające i kontrole skarbowe	32
Case studies	36
○ Rozliczenie ulgi B+R w praktyce	36
○ Oszczędności w roku podatkowym 2019	39
○ Komplementarność dotacji i ulgi B+R	40
O badaniu	41
Kontakt	42

Wstęp

„Potrzeba czasu i promocji ulgi na badania i rozwój, aby rzeczywiście mogła wpłynąć na wzrost innowacyjności biznesu w Polsce.”

W ramach celów krajowych strategii „Europa 2020”, które mają zostać osiągnięte do 2020 r., Polska ma zwiększyć nakłady na badania i rozwój do wysokości 1,7 proc. PKB. W 2017 r. stanowiły one 1,03 proc. PKB, czyli 20,06 mld zł – to zaledwie 0,06 proc. więcej niż w roku poprzednim. Choć w ostatnich latach udział sektora przedsiębiorstw w nakładach na badania i rozwój cały czas rośnie, wciąż jest zbyt niski, by zrealizować założony cel. Narzędziem, które powinno ułatwić to zadanie, jest obowiązująca od 2016 r. ulga podatkowa na badania i rozwój. Jak się jednak okazuje, potrzeba czasu i większej promocji tego rozwiązania, aby rzeczywiście mogło wpłynąć na wzrost innowacyjności biznesu w Polsce.

Za rok podatkowy 2018 wszystkie przedsiębiorstwa mogą po raz pierwszy odpisać aż 100 proc. kosztów kwalifikowanych, co oznacza, że każda złotówka wydana na B+R przynosi 2 zł odliczenia. Tymczasem z badania przeprowadzonego przez Kantar na zlecenie Ayming Polska wynika, że zaledwie 12 proc. firm z innowacyjnych sektorów skorzystało z ulgi za 2018 rok. To zaledwie 3 pp. więcej niż w badaniu wykonanym w roku poprzednim.

Według danych Ministerstwa Finansów z lipca b.r. po ulgę sięgnęło 951 podatników CIT, którzy odliczyli 1,7 mld zł kosztów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową, uzyskując 0,3 mld zł oszczędności. Choć kwota ta jest prawie trzy razy większa niż w roku poprzednim, przedsiębiorstwa wciąż nie wykorzystują potencjału ulgi B+R. Wpływ na to mają dwa czynniki. Pierwszy to niezrozumienie, czym jest działalność badawczo-rozwojowa i postrzeganie jej przez pryzmat działań innowacyjnych co najmniej na skalę kraju. W rzeczywistości ulga nagradza za prowadzenie działań, które są innowacyjne na skalę danej firmy. Drugi czynnik to brak promocji narzędzia. Ulga obowiązuje od niedawna, więc część firm wciąż o niej nie słyszała, a część nie ma wystarczającej wiedzy podatkowo-technicznej, aby ją właściwie rozliczyć.

Aby wypełnić tę promocyjną i merytoryczną lukę, oddajemy w Państwa ręce raport, który opracowaliśmy na podstawie wywiadów z przedsiębiorcami korzystającymi z ulgi B+R oraz naszych własnych doświadczeń. Przedstawiamy w nim korzyści i wyzwania związane z rozliczaniem ulgi oraz dzielimy się praktycznymi wskazówkami, jak w sposób pełny i prawidłowy zidentyfikować działalność badawczo-rozwojową w firmie. Mamy nadzieję, że nasza publikacja pomoże przedsiębiorstwom bezpiecznie czerpać korzyści z tego rozwiązania i zwiększać innowacyjność swojego biznesu.

Magdalena Burzyńska
Dyrektor Zarządzający

„Im bardziej zaawansowana analiza działalności badawczo-rozwojowej w organizacji, tym większe szanse na bezpieczne uzyskanie wysokiej korzyści podatkowej.”

Firmy w Polsce mogą skorzystać z ulgi na badania i rozwój od 2016 r. To dobry moment, aby przyjrzeć się, jak w praktyce funkcjonuje to rozwiązanie i jak oceniają je przedsiębiorstwa.

Na nasze zlecenie agencja badawcza Kantar przeprowadziła badanie wśród firm, które co najmniej raz skorzystały z ulgi B+R. Wynika z niego, że zdecydowana większość badanych ocenia ulgę pozytywnie i kontynuuje korzystanie z tego rozwiązania. Co druga firma deklaruje, że środki zaoszczędzone dzięki uldze przeznacza na dalsze inwestycje, a blisko co trzecia – dzięki uzyskanym korzyściom zwiększa nakłady na badania i rozwój.

Mimo tak pozytywnego odbioru, wiele przedsiębiorstw wciąż napotyka trudności w procesie rozliczenia ulgi, zwłaszcza w zakresie prawidłowego dokumentowania procesu B+R i ewidencjonowania czasu pracy i kosztów. Co ciekawe, tylko niewielka część wskazuje na trudności z identyfikacją działalności badawczo-rozwojowej.

Z naszego doświadczenia wynika, że identyfikacja działalności badawczo-rozwojowej jest kluczowym etapem, od którego zależy prawidłowość rozliczenia ulgi. Jednocześnie obserwujemy, że wiele przedsiębiorstw przeprowadza ją wyłącznie na podstawie analizy dokumentacji finansowej, ograniczając rozliczenie tylko do kosztów bardzo innowacyjnych działań.

Tymczasem skorzystanie z ulgi B+R wymaga również analizy technicznej. Im bardziej zaawansowana analiza działalności badawczo-rozwojowej w organizacji, tym większe szanse na bezpieczne uzyskanie wysokiej korzyści podatkowej. W tym celu konieczna jest współpraca z działami B+R, inżynierami i pracownikami produkcyjnymi. Brak takiej współpracy kończy się częściową lub niewłaściwą identyfikacją działalności badawczo-rozwojowej, a to z kolei przekłada się na niepełne lub nieuzasadnione odpisy.

Na co jeszcze należy zwrócić uwagę, rozliczając ulgę na badania i rozwój? Jakie są najczęstsze nieprawidłowości na każdym z etapów rozliczenia i jak się przed nimi ustrzec? Jak przygotować się na wypadek weryfikacji ze strony urzędu skarbowego? Na te i inne pytania odpowiadamy w naszej publikacji, którą przygotowaliśmy w oparciu o głos przedsiębiorstw i nasze międzynarodowe doświadczenie. Dzięki niej każda firma, która jest zainteresowana rozliczeniem ulgi B+R, otrzyma praktyczne wskazówki, jak rozliczyć ulgę krok po kroku.

Mamy nadzieję, że przygotowany przez naszych ekspertów przewodnik ułatwi przedsiębiorcom korzystanie z ulgi badawczo-rozwojowej, a tych, którzy do tej pory nie korzystali z tego narzędzia, skłoni do sięgnięcia po nie. Jednocześnie dziękujemy wszystkim przedsiębiorcom, którzy podzielili się z nami swoimi doświadczeniami.

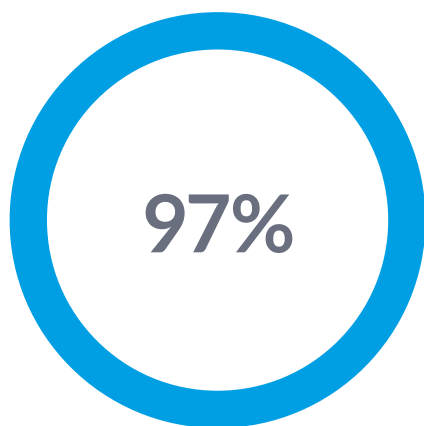
Agnieszka Hrynkiewicz-Sudnik

Dyrektor Obszaru Podatków i Innowacji

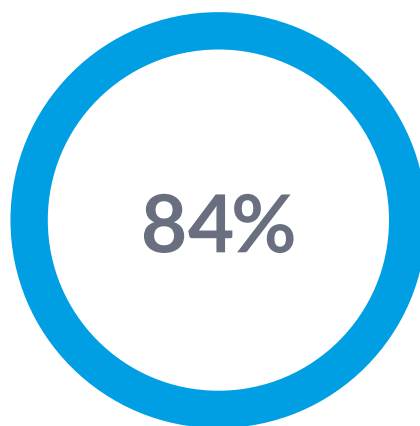

5 najważniejszych faktów o uldze B+R w Polsce

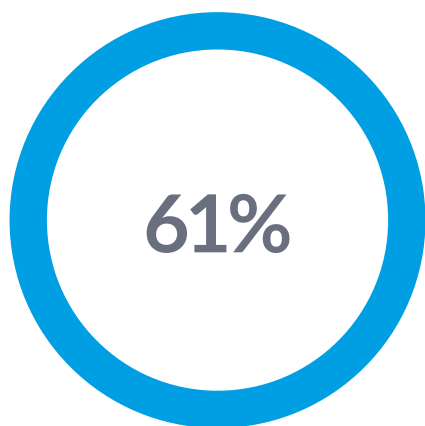
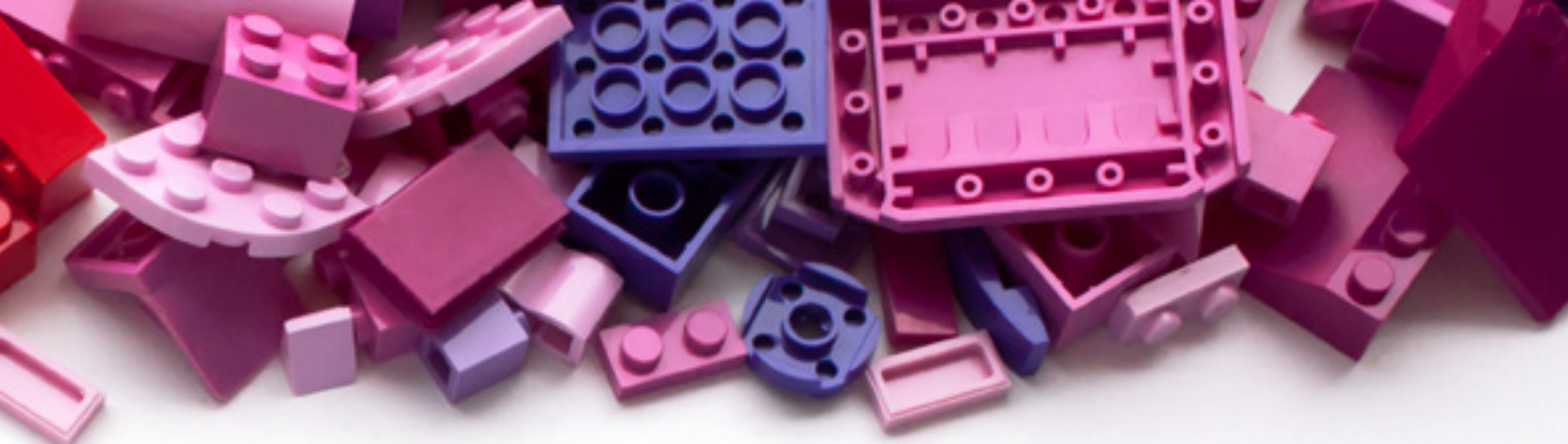

firm rozliczających ulgę B+R pozytywnie ocenia jej mechanizm

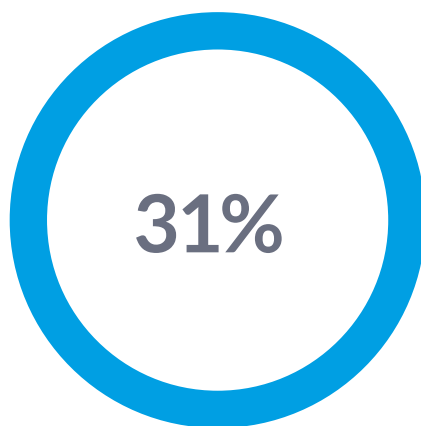

podatników kontynuuje korzystanie z ulgi B+R

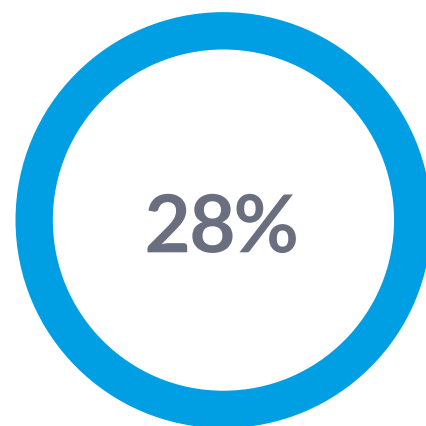

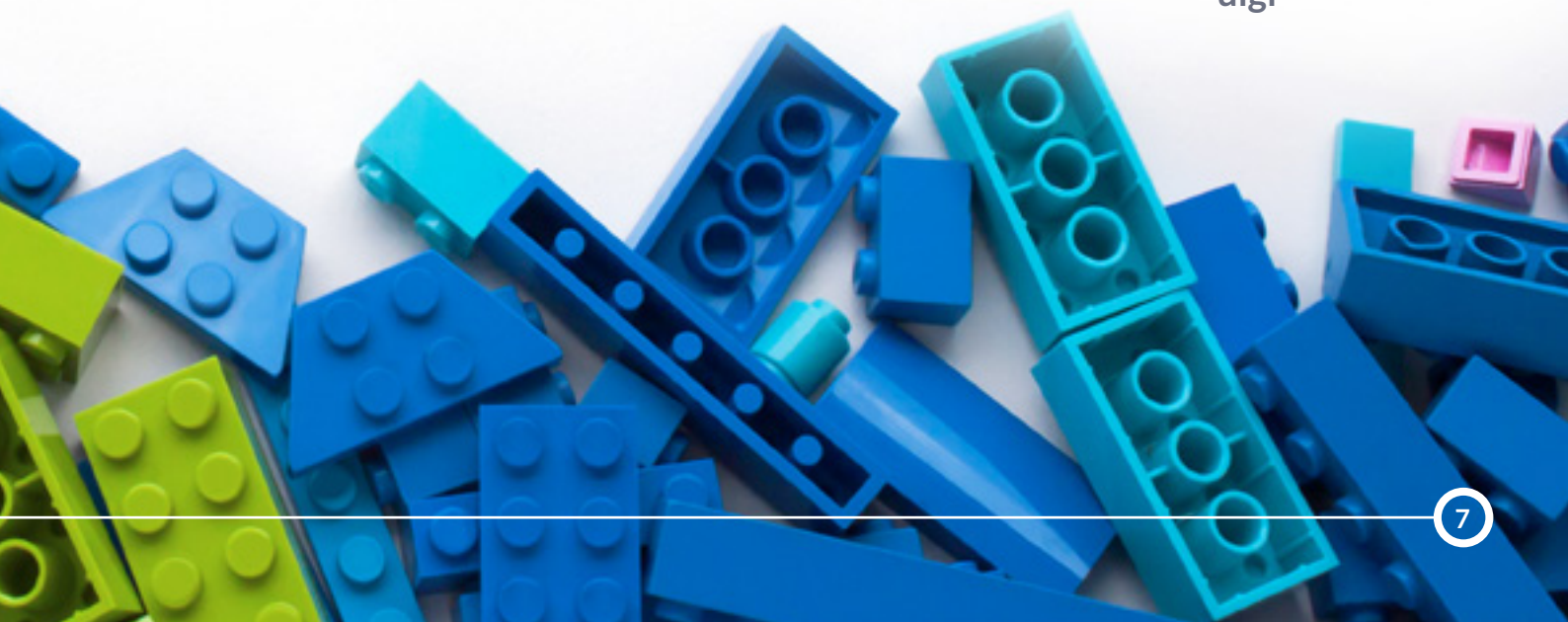
przedsiębiorców jako
główną zaletę ulgi B+R
wymienia korzyści
finansowe

firm przeznaczają
środki uzyskane dzięki
uldze B+R na badania
i rozwój

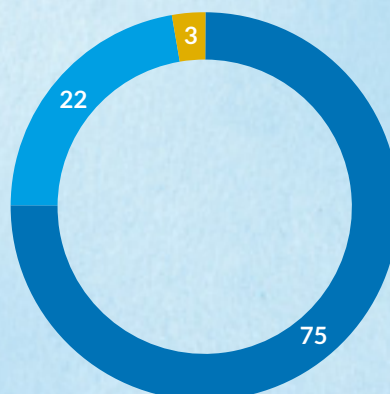
badanych uważa
dokumentowanie
procesu B+R
za najtrudniejsze
w procesie rozliczenia
ulgi

Korzyści płynące z ulgi B+R

Ulga na badania i rozwój pozwala podatnikom CIT i PIT odliczyć 100 proc. kosztów kwalifikowanych i to dwukrotnie. Najpierw, poprzez ujęcie ich jako koszty uzyskania przychodu (100 proc.), a następnie poprzez odpisanie 100 proc. tego samego wydatku od podstawy opodatkowania. Dzięki temu firma może wykorzystać podatkowo dany wydatek B+R w 200 proc. W 2019 roku podatnicy już po raz trzeci mogli skorzystać z tej zachęty podatkowej. Aż 97 proc. przedsiębiorstw, które skorzystały z ulgi B+R, ocenia ją pozytywnie.

Ocena funkcjonowania ulgi B+R

- 75% zdecydowanie pozytywna
- 3% trudno powiedzieć
- 22% raczej pozytywna
- N=30

#1

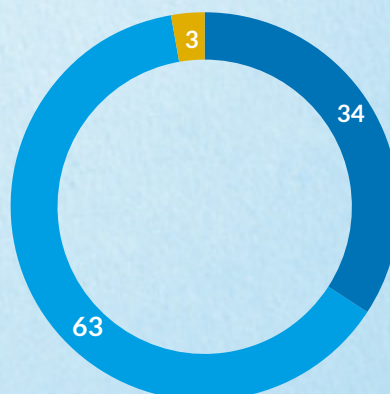
Wsparcie w budowaniu przewagi konkurencyjnej firmy

97 proc. respondentów korzystających z ulgi na badania i rozwój postrzega wprowadzanie innowacji jako istotne dla konkurencyjności ich biznesu. Ważnym czynnikiem stymulującym wytwarzanie innowacji jest sprzyjające otoczenie prawne, w tym dostępność zachęt podatkowych, takich jak ulga na badania i rozwój czy IP Box.

Mechanizm ulgi B+R zakłada, że podatnik ma możliwość ograniczenia płaconego podatku dochodowego, a wygenerowane oszczędności może przeznaczyć np. na finansowanie kolejnych działań badawczo-rozwojowych. Co istotne, ustawodawca nagradza nie tylko za zaawansowane innowacje, ale również za takie działania, które są innowacyjne jedynie na skalę firmy.

W ramach ulgi B+R podatnik może odliczyć koszty ekspertyz i usług doradczych od jednostek naukowych, co pozwala przedsiębiorcom na korzystanie ze wsparcia fachowych podmiotów ze znaczącym zapleczem naukowym. To z kolei przekłada się na wysoką jakość prowadzonych projektów, które mogą przyczynić się do znacznego wzrostu innowacyjności danej firmy – dodaje Marek Dalka, Menedżer Działu Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.

Znaczenie innowacji dla konkurencyjności firmy

34% kluczowe

3% trudno powiedzieć

63% istotne, ale nie kluczowe

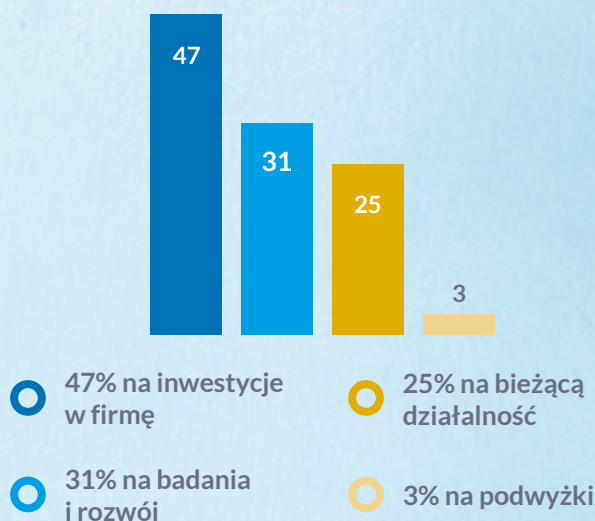
N=30

#2

Uzyskanie dodatkowych środków

Od 2018 r. wszyscy podatnicy mogą odliczyć 100 proc. kosztów kwalifikowanych prowadzonych prac badawczo-rozwojowych, a centra badawczo-rozwojowe nawet 150 proc. Przykładowo, duża firma, w której roczne koszty osobowe związane z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej wynoszą 1 mln zł, a pozostałe koszty kwalifikowane 500 tys. zł przy stawce CIT 19 proc. może zaoszczędzić 285 tys. zł za rok podatkowy 2018. Zwrócone środki pieniężne mogą zostać wykorzystane w dowolnie wybrany przez podatnika sposób. Wyniki badania wskazują, że w blisko połowie przedsiębiorstw środki te są przeznaczane na inwestycje w firmę, a w niemal co trzeciej – na dalsze badania i rozwój.

Przeznaczenie środków uzyskanych dzięki uldze B+R

N=30, wielokrotny wybór

#3

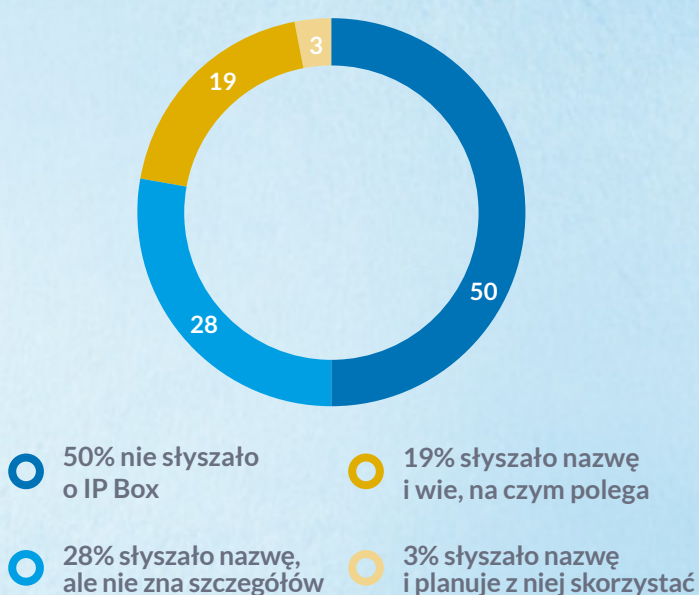
Punkt wyjścia do skorzystania z IP Box

Rozliczenie ulgi B+R może być punktem wyjścia do skorzystania z obowiązującej od 1 stycznia 2019 r. ulgi podatkowej IP Box. Tymczasem połowa firm biorących udział w badaniu nie słyszała o IP Box, a zaledwie 3 proc. planuje skorzystać z nowej zachęty podatkowej w najbliższym roku.

IP Box polega na opodatkowaniu preferencyjną 5-procentową stawką CIT/PIT dochodów uzyskiwanych przez podatnika z komercjalizowania kwalifikowanych praw własności intelektualnej (np. patentu, wzoru użytkowego, autorskiego prawa do programu komputerowego), które muszą być wytworzone, rozwinięte lub ulepszone w ramach działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorcy.

Zarówno w przypadku ulgi B+R, jak i IP Box, należy prowadzić analizy kosztów działalności B+R. Wyodrębnienie kosztów B+R na potrzeby jednej z tych dwóch zachęt podatkowych może więc być dla przedsiębiorcy punktem wyjścia do skorzystania z obu.

Znajomość ulgi Innovation Box (IP Box)

N=30

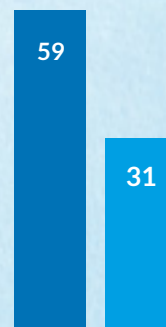
#4

Komplementarność z dotacjami

Ponad połowa przedsiębiorstw korzystających z ulgi na badania i rozwój sięga również po środki unijne, a blisko co trzecia firma – po środki krajowe. W ramach ulgi firma nie może odliczyć kosztów B+R, które zostały jej zwrócone w postaci dotacji. Należy jednak pamiętać, że w ramach ulgi B+R można rozliczyć tzw. wkład własny, tj. tą część wydatków, którą przedsiębiorca pokrył z własnych środków. W jego obrębie można szukać kosztów kwalifikowanych do ulgi B+R.

Przedsiębiorca, który pozyskuje finansowanie na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych np. w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR), może liczyć na dofinansowanie w wysokości od 50 proc. do 90 proc. (w zależności od wielkości przedsiębiorstwa i rodzaju prac w projekcie) oraz na objęcie odpisem podatkowym wkładu własnego. W związku z tym, że katalogi kosztów kwalifikowanych do ulgi oraz do dotacji nie całkiem się pokrywają, należy zidentyfikować odpowiednie wydatki oraz poziom, do jakiego mogą stanowić podstawę do odliczenia w ramach ulgi B+R – wyjaśnia Przemysław Gabrysiak, Kierownik Projektu w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.

Inne źródła finansowania innowacji w firmach, które korzystają z ulgi B+R

- 59% dotacje / środki unijne
- 31% dotacje / środki krajowe

N=30, wielokrotny wybór

#5

Możliwość odzyskania środków do 5 lat wstecz

Z naszego doświadczenia wynika, że nie wszyscy podatnicy mają świadomość, że mogą złożyć korektę zeznania podatkowego w celu rozliczenia ulgi B+R w latach ubiegłych. Ulga jest odliczana w roku poniesienia kosztów kwalifikowanych, a więc nie jest istotny czas trwania projektu badawczo-rozwojowego. Należy pamiętać, że podatnik ma prawo do skorygowania deklaracji podatkowej do pięciu lat wstecz. W przypadku korekty, przedsiębiorca otrzyma zwrot nadpłaconego podatku w przeciągu kilku miesięcy. Odzyskane środki może zainwestować w dalszy rozwój organizacji.

Największe wyzwania

Z badania wynika, że przedsiębiorstwa postrzegają poszczególne etapy rozliczenia ulgi B+R raczej jako łatwe. 41 proc. badanych firm nie widzi żadnych trudności w identyfikacji działalności badawczo-rozwojowej, a niemal co trzecie przedsiębiorstwo ocenia ewidencjonowanie księgowo kosztów jako łatwe. Tymczasem z naszego doświadczenia wynika, że najczęściej błędów jest popełnianych właśnie na tych dwóch etapach.

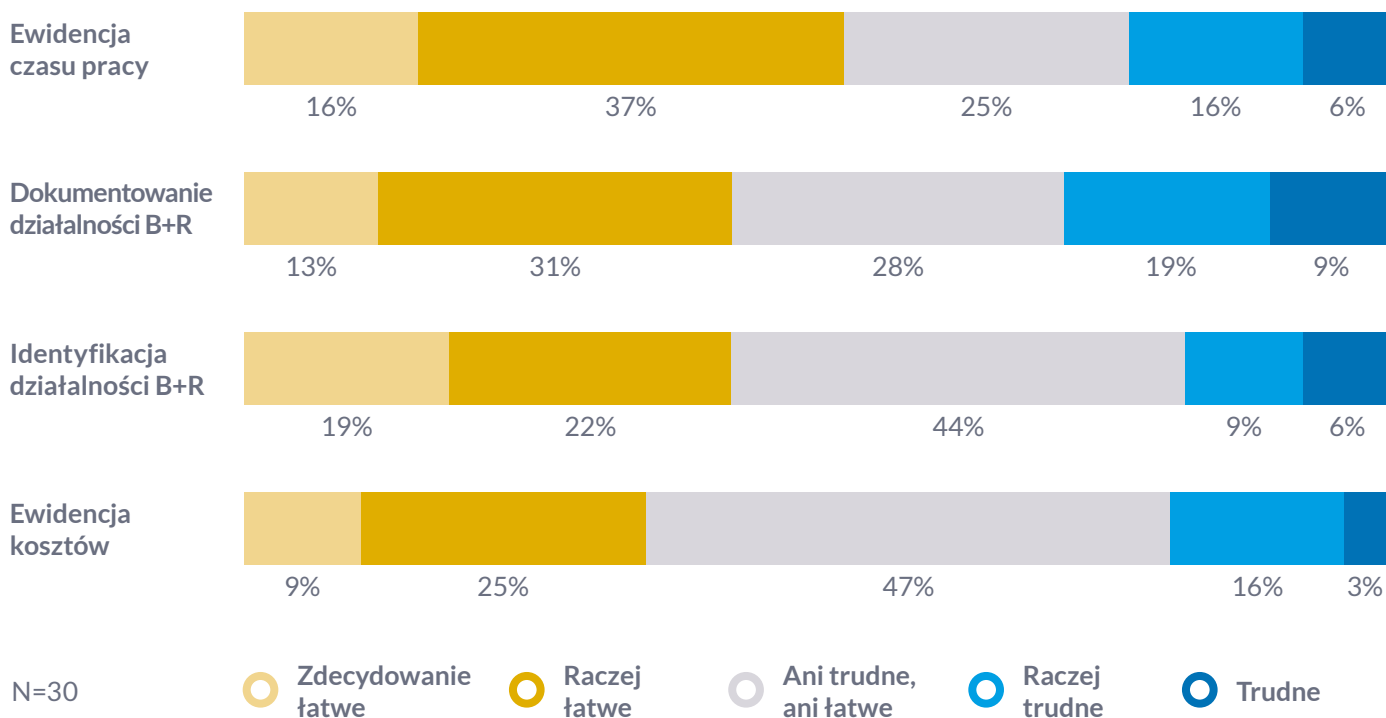
W przypadku **identyfikacji działalności badawczo-rozwojowej** firmy najczęściej opierają się na dokumentacji finansowej, całkowicie pomijając analizę techniczną. Takie działanie niesie wysokie ryzyko

dokonania nieuzasadnionych odpisów podatkowych lub odliczenia zaledwie części poniesionych kosztów.

Z kolei w przypadku **ewidencjonowania księgowego kosztów** wyzwaniem dla przedsiębiorstw jest brak szczegółowych wytycznych odnośnie sposobu prowadzenia ewidencji i konieczność spełnienia wymogów opisanych w definicji działalności badawczo-rozwojowej.

Gdy firma uzyska już odliczenie, kolejne wyzwaniem stanowią czynności sprawdzające lub kontrola skarbową. Na kolejnych stronach tłumaczymy, jak krok po kroku prawidłowo przejść przez cały proces rozliczenia ulgi B+R.

Stopień trudności poszczególnych etapów rozliczenia ulgi B+R

Ulga B+R krok po kroku

Ulga B+R jest obecnie najbardziej przystępną formą wsparcia przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową i szukających środków na nowe inwestycje.

Może z niej skorzystać każda firma (bez względu na wielkość i profil działalności), która podejmuje działania badawczo-rozwojowe w ramach swojej codziennej aktywności operacyjnej.

W tej części raportu pokazujemy, jak przejść przez cały proces rozliczenia ulgi B+R – od identyfikacji działań badawczo-rozwojowych po przygotowanie się na okoliczność czynności sprawdzających lub kontroli skarbowej. Dzielimy się praktycznymi przykładami i case studies, dzięki czemu firmy zainteresowane skorzystaniem z ulgi B+R będą mogły w przystępny sposób dogłębnie poznać jej mechanizm.

Krok 1.

Identyfikacja i mapowanie działalności B+R

Z badania wynika, że w przypadku niemal połowy zapytanych firm to dział rozwoju lub dział B+R odpowiada za identyfikację działalności B+R. Wśród 38 proc. respondentów to zadanie przypada działom księgowym lub finansowym, które nie dysponują odpowiednią wiedzą techniczną.

Jednostki identyfikujące działalność badawczo-rozwojową w firmach w Polsce

Dział rozwoju / dział jakości /
dział R&D

44%

Dział księgowości / dział finansowy

38%

Dział wdrożeń / techniczny

28%

Zarząd

6%

Inne

6%

N=30, wielokrotny wybór

Pełne i prawidłowe rozliczenie ulgi B+R wymaga nie tylko kompetencji prawno-podatkowych, ale też technicznych. Z naszego doświadczenia wynika, że zidentyfikowanie obszarów, w których są prowadzone działania badawczo-rozwojowe, jest największym wyzwaniem dla firm.

W celu poprawnego wyodrębnienia działalności B+R, najpierw należy przeanalizować definicje zapisane w odpowiednich ustawach, m.in. Ustawie o podatkach dochodowych CIT i PIT. Dla ich lepszego zrozumienia warto zapoznać się z informacjami Ministerstwa Finansów, interpretacjami wydanymi przez Krajową Informację Skarbową oraz wyrokami sądów.

Następnie należy przeanalizować dotychczas zebraną dokumentację dotyczącą działań badawczo-rozwojowych. Informacje zawarte w dokumentacji powinny wskazywać, że prace realizowane przez przedsiębiorstwo są zgodne z definicją ustawową. W definicji ustawowej czytamy, że jest to działalność twórcza, obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania ich do tworzenia nowych zastosowań.

W tym punkcie analizy konieczne jest połączenie wiedzy prawniczej (znajomość i zrozumienie aktów prawnych) z wiedzą specjalistyczną (inżynierów, informatyków i innych osób z technicznym wykształceniem), a następnie przygotowanie pełnej dokumentacji.

Z doświadczenia Ayming wynika, że najwięcej nieprawidłowości i przeoczeń pojawia się właśnie na tym etapie.

Analizy przeprowadzane wyłącznie przez dział rozwoju zazwyczaj całkowicie pomijają działalność B+R, która jest wykonywana w ramach standardowych projektów, jak np. zmiana receptury wyrobów czy wprowadzanie ulepszeń do już istniejących usług lub procesów. A to skutkuje pominięciem dużej części kosztów.

Z kolei działy księgowo lub finansowe bardzo często identyfikują i kwalifikują do ulgi wszystkie działania B+R, które są ewidencjonowane na kontach księgowych.

Tymczasem działania realnie wykonywane przez działy badawczo-rozwojowe nie zawsze zawierają się w ustawowej definicji działalności badawczo-rozwojowej. Może to skutkować rozliczeniem niewłaściwych kosztów. W konsekwencji przedsiębiorstwo może dokonać nieuzasadnionych odpisów, co w przypadku weryfikacji prawidłowości rozliczenia przez urząd skarbowy może przysporzyć wielu problemów.

Przykładowo, jeden z przedsiębiorców zadeklarował, że jego dział wykonuje wyłącznie prace B+R. Po dogłębnej analizie okazało się, że jedynie 20 proc. czasu pracy pracowników jest poświęcane na działania badawczo-rozwojowe – komentuje inżynier Paweł Perzyński, Ekspert ds. Ulgi B+R w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.

Identyfikacja działalności B+R tylko w oparciu o dokumentację finansową, bez wcześniejszej analizy technicznej, obarczona jest wysokim ryzykiem błędu.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- identyfikacja działalności badawczo-rozwojowej tylko w oparciu o dokumentację finansową, bez wcześniejszej analizy technicznej
- brak współpracy działów R&D i księgowości przy identyfikacji działalności B+R
- brak współpracy działów prawnych z działami technicznymi przy przygotowywaniu dokumentacji
- niezajomość definicji ustawowych oraz odpowiednich zapisów prawnych
- prowadzenie zbyt obszernej i skomplikowanej dokumentacji działań B+R
- zaliczanie do działalności B+R czynności rutynowych i okresowych
- błędnie rozumiany stopień innowacyjności działań kwalifikujących się do ulgi B+R

CASE STUDY

PRZYKŁADY PROJEKTÓW KWALIFIKOWANYCH JAKO DZIAŁALNOŚĆ B+R

FIRMA Z BRANŻY CHEMICZNEJ

- zaprojektowanie i testowanie nowej receptury kleju do tapet
- modyfikacja receptur produktu pod kątem poprawy właściwości wytrzymałościowych
- przeprowadzenie badań nad ulepszeniem produktu pod kątem rozszerzenia jego zastosowań, dotychczas nieoferowanych przez przedsiębiorstwo
- testowanie nowych materiałów lub surowców, które będą mogły zostać wykorzystane przy produkcji

FIRMA Z BRANŻY PRZETWÓRSTWA PRZEMYSŁOWEGO

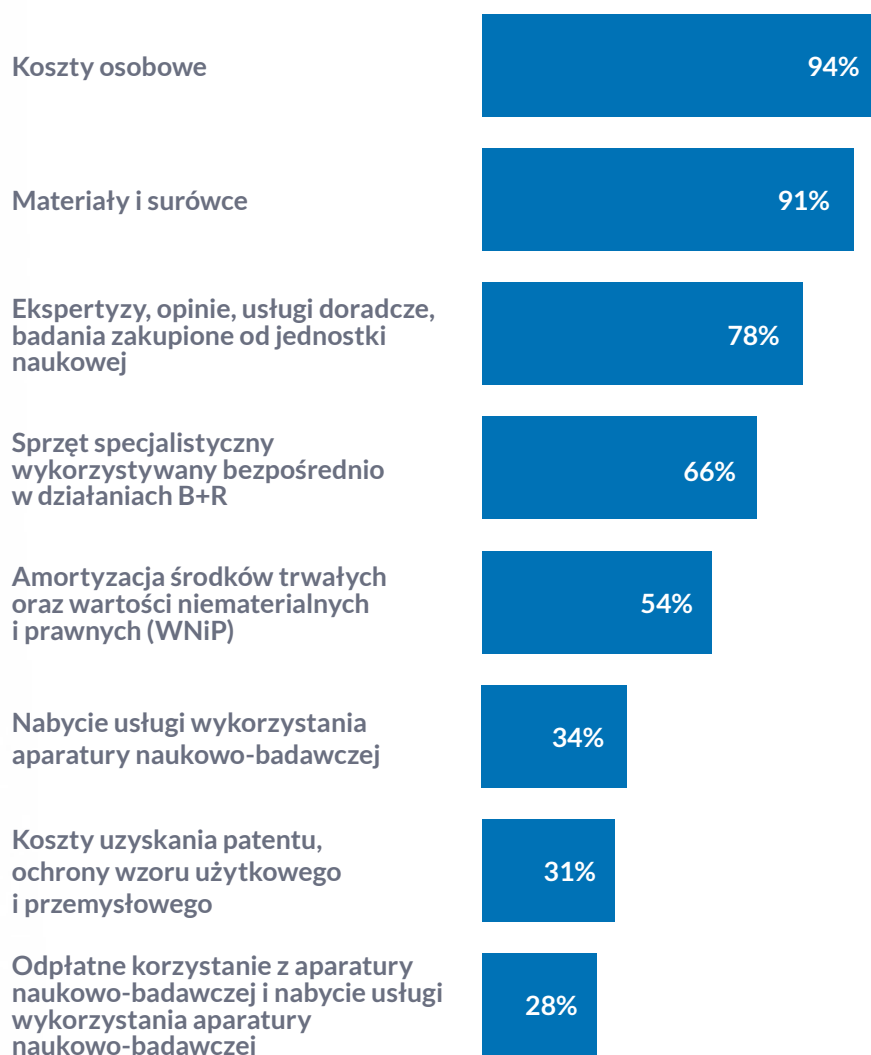
- opracowanie nowej technologii wytwarzania produktów, wpływającej na obniżenie zużycia wody
- opracowanie nowych technik kontroli, skutkujących zwiększeniem wykrywalności wyrobów wadliwych w trakcie procesu produkcji
- integracja kilku procesów wytwarzania w jeden zautomatyzowany proces, co m.in. zwiększa wydajność
- badanie oddziaływania zmian parametrów procesu wytwarzania na polepszenie właściwości użytkowych wyrobów

Krok 2.

Identyfikacja kosztów kwalifikowanych

Aż 94 proc. badanych firm zgłasza koszty osobowe jako koszty kwalifikowane do ulgi B+R. Na drugim miejscu (91 proc.) znajdują się materiały i surowce. Firmy najrzadziej rozliczają odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej.

Kategorie wydatków na prowadzenie działalności B+R

N=30, wielokrotny wybór

Kolejnym istotnym krokiem w rozliczeniu ulgi B+R jest przypisanie do zidentyfikowanej działalności badawczo-rozwojowej kosztów poniesionych na jej realizację. Mapowanie pozwala na znalezienie wszystkich miejsc, w których występują koszty, dzięki czemu możliwa jest ich analiza pod kątem kwalifikowalności do ulgi B+R.

Należy pamiętać, że rozliczane w ramach ulgi koszty muszą pokrywać się ze wskazanym w ustawie CIT/PIT rodzajami kosztów kwalifikowanych. Przeprowadzenie szczegółowej analizy pozwala na odrzucenie tych wydatków, które nie są objęte preferencją podatkową.

Rodzaje kosztów możliwych do odliczenia w ramach ulgi B+R w latach 2016-2019

KOSZTY KWALIFIKOWANE	% WARTOŚĆ DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2016 R.		% WARTOŚĆ DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2017 R.		% WARTOŚĆ DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2018 I 2019 R.	
	MŚP	Duże firmy	MŚP	Duże firmy	Wszystkie firmy	Centra B+R
Koszty osobowe	30%	30%	50%	50%	100%	150%
Materiały i surowce	20%	10%	50%	30%	100%	150%
Ekspertyzy, opinie, usługi doradcze, badania zakupione od jednostki naukowej	20%	10%	50%	30%	100%	150%
Odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej i nabycie usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej*	20%	10%	50%	30%	100%	150%
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (WNIp)	20%	10%	50%	30%	100%	150%
Koszty uzyskania patentu, ochrony wzoru użytkowego i przemysłowego	-	-	50%	-	100%	100%
Amortyzacja wyników własnych prac rozwojowych	-	-	-	-	100%	150%
Sprzęt specjalistyczny wykorzystywany bezpośrednio w działaniach B+R	-	-	-	-	100%	150%

*Nabycie usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej możliwe od 2018 r.

Koszty osobowe

Na koszty osobowe składają się należności poniesione przez pracodawcę z tytułu zatrudnienia pracownika na podstawie umowy o pracę lub współpracy w oparciu o umowę cywilnoprawną oraz płacone przez pracodawcę składki od tych należności. Kwalifikowane jest wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, dodatki czy też premie oraz inne koszty związane z zatrudnieniem pracownika.

Podstawą do kalkulacji kosztów osobowych jest prowadzona co miesiąc ewidencja czasu pracy poświęconego na działalność badawczo-rozwojową. Przedsiębiorca musi określić proporcję czasu pracy

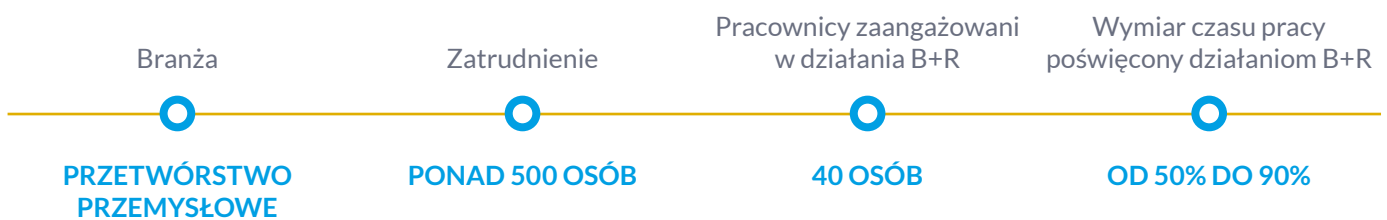
(liczbową lub procentową) faktycznie poświęconego na działania B+R w stosunku do ogólnego czasu pracy w danym miesiącu.

Często spotykaną nieprawidłowością wśród przedsiębiorstw, szczególnie posiadających wydzielone komórki badawczo-rozwojowe, jest automatyczne kwalifikowanie całych MPK lub Cost Center, na których zaksięgowano koszty osobowe. Za każdym razem należy dokładnie się przyjrzeć, jakie składniki wynagrodzenia ujęte są w danym MPK pod kątem ich zgodności z zapisami ustawy CIT/PIT – wyjaśnia inżynier Karolina Łukasik, Starszy Konsultant w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- brak określenia proporcji czasu pracy faktycznie poświęconego na działania B+R w stosunku do ogólnego czasu pracy w danym miesiącu
- rozliczanie wynagrodzeń osób zatrudnionych na umowy B2B
- automatyczne kwalifikowanie całych MPK, na których zaksięgowano koszty osobowe
- kwalifikowanie do ulgi składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

CASE STUDY

Całkowite roczne koszty osobowe związane z działalnością badawczo-rozwojową w firmie wyniosły 7 mln zł. Po analizie składników kosztów oraz kalkulacji kosztów w oparciu o prowadzoną ewidencję czasu pracy poświęconego na projekty badawczo-rozwojowe, koszty kwalifikowane do ulgi B+R sięgnęły 3,5 mln złotych. Po rozliczeniu ulgi B+R, podatnik odzyskał 665 tys. zł.

665
tys. zł

Materiały i surowce

Do tej kategorii kosztów ustawodawca zaliczył wydatki na zakup materiałów i surowców bezpośrednio zużytych do działalności badawczo-rozwojowej. W przypadku materiałów lub surowców wykorzystywanych nie tylko do działalności badawczo-rozwojowej, podatnik ma możliwość rozliczenia wyłącznie tej części kosztów, która jest związana z działaniami B+R. W związku z tym należy prowadzić odpowiednią dokumentację rozliczeniową.

Dotychczasowe interpretacje dopuszczają:

- o zużycie poszczególnych materiałów lub surowców pobieranych z magazynu bądź w wyniku likwidacji wytworzonych wyrobów gotowych poddawanych badaniom i próbom,

- o zaliczenie do kosztów kwalifikowanych kosztów wszelkich materiałów i surowców, w tym energii elektrycznej, wody, gazu, niezbędnych do wytworzenia prototypu bądź serii pilotażowej,
- o rozliczenie w ramach ulgi B+R zakupu materiałów i surowców wykorzystanych na wytworzenie prototypów, które następnie są sprzedawane klientom zewnętrznym,
- o zaliczenie do kosztów kwalifikowanych zakupu prasy lub literatury fachowej, bezpośrednio związanej z prowadzoną działalnością B+R.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- o zaliczanie do kosztów materiałów i surowców wydatków, które nie zostały bezpośrednio wykorzystane do działań B+R
- o niepełna dokumentacja rozliczeniowa, z której nie wynika, w jakiej części materiały i surowce zostały zużyte do prowadzenia działań B+R
- o rozliczanie kosztów półproduktów wytworzonych w przedsiębiorstwie jako materiałów i surowców

CASE STUDY

Branża

**PRZETWÓRSTWO
PRZEMYSŁOWE**

Zatrudnienie

PONAD 400 OSÓB

Koszty kwalifikowane

400 TYS. ZŁ

Podatnik w 2018 r. prowadził kilkanaście projektów badawczo-rozwojowych, w ramach których powstały gotowe prototypy produktów do testowania. Przez ten czas ponosił wydatki na zakup materiałów niezbędnych do wytworzenia prototypów, tj. artykułów metalowych oraz chemicznych. Zgodnie z zebranymi dowodami zakupu, łącznie przeznaczył na ten cel 400 tys. zł. Ze względu na to, że wszystkie materiały zostały zużyte wyłącznie na prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej, podatnik miał możliwość odliczenia całości kosztu w ramach ulgi B+R. Jego oszczędności wyniosły 76 tys. zł.

Ekspertyzy, opinie, usługi badawcze, badania zakupione od jednostki naukowej

To koszty wszelkiego rodzaju współpracy prowadzonej w trakcie realizacji działań B+R, które muszą być poniesione w związku z zawarciem umowy współpracy z instytucją tworzącą system szkolnictwa wyższego i nauki. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce do instytucji tych zaliczamy: uczelnie, federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych ustaw i działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Centrum Łukasiewicz i instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, Polską Akademię Umiejętności, inne podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły.

Z naszego doświadczenia wynika, że podatnicy mają duże trudności z identyfikacją podmiotu świadczącego usługi ekspertyz, opinii lub badań. Należy pamiętać, że katalog instytucji, z którymi koszt współpracy można rozliczyć w ramach ulgi, jest ograniczony. W związku z tym przedsiębiorca powinien przeanalizować kwalifikowalność każdego podmiotu, z którym podejmuje współpracę.

W przypadku firm posiadających status Centrum Badawczo-Rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, istnieje możliwość rozliczania kosztów współpracy z dowolnym podmiotem zewnętrznym na potrzeby prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej. Dotychczasowe interpretacje dopuszczają zakup tego typu usług świadczonych przez Centra Badawczo-Rozwojowe.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- o rozliczanie w ramach ulgi B+R współpracy z podmiotami, które nie są zaliczane do systemu szkolnictwa wyższego i nauki
- o nabycie wspomnianych usług na podstawie umów cywilnoprawnych, zawartych z pracownikami naukowymi uczelni

CASE STUDY

Branża

SPOŻYWCZA

Zatrudnienie

200 OSÓB

Koszty kwalifikowane

95 TYS. ZŁ

Podatnik w ramach prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej w 2018 r. współpracował z kilkoma podmiotami zewnętrznymi w zakresie m.in. zlecenia badań laboratoryjnych swoich nowych produktów. Wśród nich była uczelnia wyższa, instytut badawczy działający w oparciu o ustawę o instytutach badawczych oraz prywatne akredytowane laboratoria. Koszty zakupu badań wyniosły 45 tys. zł za badania zakupione od uczelni wyższej, 50 tys. zł za badania od instytutu badawczego, 55 tys. zł za badania od prywatnego laboratorium. Podatnik miał możliwość rozliczenia w ramach ulgi 95 tys. zł za badania zakupione od jednostek naukowych. Uzyskane oszczędności wyniosły ponad 18 tys. zł.

18
tys. zł

Odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej i nabycie usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej

Jeśli podatnik chce rozliczyć koszty poniesione na wynajęcie aparatury naukowo-badawczej, powinien posiadać wykwalifikowaną kadrę, która będzie potrafiła obsłużyć daną aparaturę. Przedsiębiorca może skorzystać z jednej z dwóch możliwości: albo przeszkoli swojego pracownika, albo zatrudni osobę z odpowiednimi kwalifikacjami. Z naszego doświadczenia wynika, że ta kategoria kosztów rzadko występuje wśród firm rozliczających ulgę B+R ze względu na powyżej opisane ograniczenia.

Od 2018 r. istnieje możliwość nabycia usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej od wyspecjalizowanego podmiotu zewnętrznego. Ustawa CIT/PIT nie ogranicza zakupu takiej usługi tylko od jednostek naukowych. Dotychczasowe interpretacje dopuszczają rozliczenie nakładów poniesionych w związku ze zleceniem firmie zewnętrznej wydruków 3D jako nakładów na odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- o zaliczanie komputera osobistego do aparatury naukowo-badawczej
- o zaliczanie rat leasingu finansowego jako kosztu kwalifikowanego do ulgi B+R
- o rozliczanie kosztów z tytułu usług podwykonawstwa jako nabycie usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej
- o zakwalifikowanie usługi zleconego badania, w której nie ma wyszczególnionej wykorzystanej aparatury naukowo-badawczej

CASE STUDY

Branża

MOTORYZACJA

Zatrudnienie

300 OSÓB

Koszty kwalifikowane

150 TYS. ZŁ

Przedsiębiorca w ramach prowadzonych projektów badawczo-rozwojowych zlecił przeprowadzenie szeregu badań oraz analiz podmiotom zewnętrznym posiadającym odpowiednią aparaturę naukowo-badawczą. Jedną z usług było wykonanie analizy komputerowej w oparciu o specjalistyczny program do symulacji Metodą Elementów Skończonych (MES). W efekcie podatnik poniósł koszty w wysokości 200 tys. zł. Do ulgi B+R nie zostały zakwalifikowane wydatki związane z wykonaniem analizy MES i tym samym do rozliczenia pozostało 150 tys. kosztów kwalifikowanych. Ostateczna kwota oszczędności wyniosła 28,5 tys. zł.

28,5
tys. zł

Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

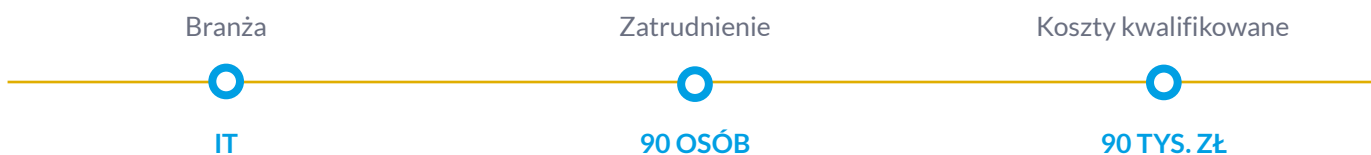
Podatnik ma możliwość rozliczenia odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych bądź wartości niematerialnych i prawnych (WNiP). Z punktu widzenia kwalifikacji istotne jest określenie poziomu wykorzystania środków trwałych do projektów badawczo-rozwojowych. W przypadku sprzętu dedykowanego działalności badawczo-rozwojowej, koszty amortyzacji mogą zostać rozliczone w całości. Natomiast, gdy sprzęt służy również do innych celów, koszty amortyzacji powinny być rozliczone tylko w tej części, w jakiej ten sprzęt został wykorzystany na prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej.

Z rozliczenia wyłączone są koszty związane z samochodami osobowymi oraz budowlami, budynkami i lokalami będącymi odrębną własnością. Wyjątek stanowią przedsiębiorcy posiadający status Centrum Badawczo-Rozwojowego, którzy w ramach prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej mogą rozliczać wyżej wymienione koszty.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- rozliczanie w ramach ulgi B+R kosztów związanych z samochodami osobowymi oraz budowlami, budynkami i lokalami będącymi odrębną własnością, jeśli podatnik nie ma statusu CBR
- rozliczanie kosztów amortyzacji bilansowej, a nie podatkowej od środków trwałych
- rozliczanie kosztów odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych bez prowadzenia ewidencji ich wykorzystania w ramach działalności B+R

CASE STUDY

Podatnik w ramach prowadzonej działalności gospodarczej realizował w 2018 r. projekty kwalifikujące się do ulgi B+R, polegające na tworzeniu nowego oraz ulepszaniu istniejącego specjalistycznego oprogramowania. Do prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej wykorzystywał sprzęt komputerowy, od części którego dokonywał odpisów amortyzacyjnych w danym roku rozliczeniowym. Stosowana u podatnika ewidencja pozwalała na procentowe określenie wykorzystania omawianego sprzętu do działań B+R. Umożliwiło to kalkulację kosztów kwalifikowanych do ulgi B+R, które wyniosły łącznie 90 tys. zł. Oszczędności dla podatnika sięgnęły ponad 17 tys. zł.

17
tys. zł

Koszty uzyskania patentu, ochrony wzoru użytkowego i przemysłowego

W ramach tej kategorii kosztów kwalifikowane są następujące składniki:

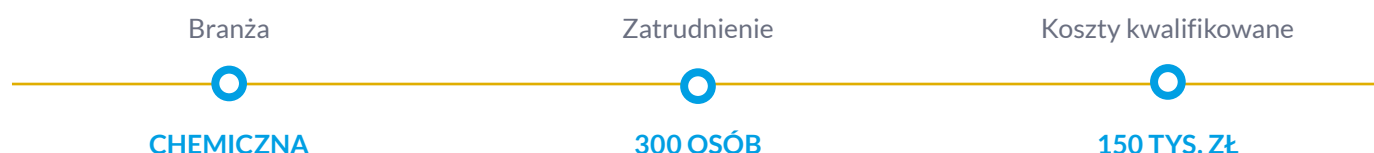
- przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej i dokonanie zgłoszenia, łącznie z kosztami tłumaczeń,
- koszty prowadzenia postępowania przez Urząd Patentowy RP lub odpowiedni zagraniczny organ, w szczególności opłaty urzędowe i koszty zastępstwa prawnego i procesowego,
- opłaty okresowe, opłaty za odnowienie, tłumaczenia oraz inne czynności konieczne dla nadania lub utrzymania ochrony,
- odparcie zarzutów niespełnienia warunków wymaganych do uzyskania ochrony.

Warto podkreślić, że w ustawie wymienione są tylko trzy prawa własności przemysłowej, tj. patent, wzór przemysłowy oraz wzór użytkowy. W związku z tym tylko te kategorie są objęte preferencją rozliczenia kosztów w ramach ulgi B+R. Niekwalifikowane są pozostałe prawa, m.in. znak towarowy czy też topografia układów scalonych, co bywa mylące dla przedsiębiorców.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- rozliczanie w ramach ulgi B+R znaku towarowego lub topografii układów scalonych, które są wyłączone z ustawy o prawie własności przemysłowej
- rozliczanie przez duże przedsiębiorstwo kosztów związanych z uzyskaniem patentu w roku podatkowym 2017 (taką możliwość miały tylko firmy z sektora MŚP)

CASE STUDY

Przedsiębiorca w 2018 r. prowadził projekty wdrożenia nowych wyrobów, w ramach których opracował nowe rozwiązania niewystępujące do tej pory w branży. Następnie podjął decyzję o objęciu ochroną patentową opracowanych wynalazków. Poniesione koszty związane z patentami obejmowały wynagrodzenie Rzecznika Patentowego za przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej rozwiązania oraz opłaty urzędowe. Łącznie wyniosły 150 tys. zł. W załączniku CIT-BR przedsiębiorca miał możliwość odliczenia całości poniesionych kosztów, dzięki czemu uzyskał ponad 28,5 tys. zł oszczędności.

28,5
tys. zł

Amortyzacja wyników własnych prac rozwojowych

Od 2018 r. w przypadku wartości niematerialnych i prawnych istnieje możliwość zakwalifikowania kosztów prac rozwojowych, o których mowa w art. 16b ust. 2 pkt 3 ustawy o CIT bądź w art. 22b ust. 2 pkt 2 ustawy o PIT. Za koszty kwalifikowane uznaje się odpisy amortyzacyjne dokonywane od wytworzonej we własnym zakresie wartości niematerialnej i prawnej w takiej proporcji, w jakiej w jej wartości początkowej pozostają następujące koszty: osobowe, materiałów i surowców, nabycia sprzętu specjalistycznego, współpracy z jednostkami naukowymi, wynajęcia aparatury naukowo-badawczej, nabycia usługi wykorzystania aparatury naukowo-badawczej.

Rozszerzenie omawianej grupy kosztów o koszty prac rozwojowych daje możliwość przeglądu nakładów inwestycyjnych z lat wcześniejszych, które od 2018 r. stały się kosztem uzyskania przychodu i są rozpoznawane w formie odpisów amortyzacyjnych. Jednak należy zwrócić uwagę na składniki kosztów wchodzących w wartości niematerialne i prawne. Jeśli występują wśród nich składniki niekwalifikowane, należy wyłączyć je z rozliczenia – **zauważa inżynier Karolina Łukasik, Starszy Konsultant w Dziale Innowacji, Ulg i Dotacji w Ayming Polska.**

Najczęstsze nieprawidłowości:

- brak wyłączenia składników niekwalifikowanych z kosztów odpisów amortyzacji wytworzonej we własnym zakresie wartości niematerialnej i prawnej
- rozliczanie kosztów amortyzacji od wytworzonej we własnym zakresie wartości niematerialnej i prawnej bez dokumentacji poświadczającej wytworzenie WNiP

CASE STUDY

Branża

SPOŻYWCZA

Zatrudnienie

50 OSÓB

Koszty kwalifikowane

75 TYS. ZŁ

Podatnik w ramach prowadzonego projektu badawczo-rozwojowego wytworzył w 2018 r. we własnym zakresie wartość niematerialną i prawną. Wartość początkowa WNiP wyniosła 150 tys. zł, obejmując koszty osobowe oraz materiały i surowce. Od lipca 2018 r. rozpoczęła się amortyzacja WNiP metodą liniową w wysokości miesięcznego odpisu wynoszącego 12,5 tys. zł. Amortyzacja podatkowa za cały rok 2018 wyniosła 75 tys. zł. Ze względu na fakt, iż wartość WNiP zawierała tylko koszty kwalifikowane, podatnik miał możliwość rozliczenia całości poniesionych odpisów amortyzacyjnych. W związku z tym oszczędności z tej grupy kosztów sięgnęły ponad 14 tys. zł.

14
tys. zł

Sprzęt specjalistyczny wykorzystywany bezpośrednio w działaniach B+R

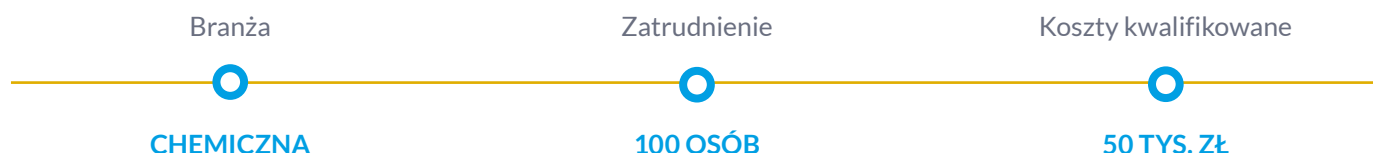
W 2018 r. pojawiła się nowa kategoria kosztów kwalifikowanych – nabycie sprzętu specjalistycznego wykorzystywanego do działalności B+R, który nie jest środkiem trwałym. Ustawodawca wyszczególnił niezbędne elementy wyposażenia laboratorium, takie jak naczynia i przybory laboratoryjne oraz urządzenia pomiarowe.

Dotychczasowe interpretacje dopuszczają możliwość zaliczenia do kosztów kwalifikowanych zakupu sprzętu, który będzie wykorzystany po realizacji danego projektu badawczo-rozwojowego do odmiennych celów związanych z działalnością gospodarczą firmy.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- o rozliczanie w ramach ulgi B+R kosztu nabycia sprzętu, który nie spełnia definicji sprzętu specjalistycznego
- o zaliczanie kosztu nabycia sprzętu specjalistycznego, który nie jest wykorzystywany do działalności B+R

CASE STUDY

Podatnik w 2018 r. prowadził kilka działań zakwalifikowanych jako badawczo-rozwojowe, w które zaangażowani byli pracownicy laboratorium. Na potrzeby realizacji projektów należało zakupić szkło laboratoryjne oraz drobne urządzenia pomiarowe typu wzorce oraz wagi laboratoryjne, które nie były środkami trwałymi dla przedsiębiorcy. Całkowity koszt zakupu sprzętu wyniósł 50 tys. zł. Wskazany koszt został w całości zakwalifikowany do ulgi B+R, dzięki czemu podatnik uzyskał 9,5 tys. zł oszczędności.

9,5
tys. zł

Krok 3.

Ewidencja księgową kosztów kwalifikowanych

Podatnicy prowadzący działalność badawczo-rozwojową, którzy zamierzają skorzystać z odliczenia ulgi B+R, są zobowiązani do wyodrębnienia kosztów kwalifikowanych w swojej ewidencji księgowej.

Z badania Kantar wynika, że 19 proc. firm korzystających z ulgi ocenia ten etap rozliczenia za problematyczny.

Przepisy ustawy o podatku dochodowym i ustawy o rachunkowości nie zawierają szczegółowych wytycznych odnośnie sposobu prowadzenia ewidencji księgowej. Przyjmuje się, że wystarczy ująć te koszty w odrębnej ewidencji pomocniczej prowadzonej dla celów rachunkowych, np. na kontach pozabilansowych do ksiąg pomocniczych. Ważne, aby zastosowany sposób wyodrębnienia umożliwił zidentyfikowanie kosztów kwalifikowanych odnoszących się do prowadzonych działań B+R.

Na ewidencję księgową kosztów kwalifikowanych składa się:

- ewidencja zużycia kosztów kwalifikowanych poświęconych na B+R.

Z ewidencji tej musi wynikać, że koszty zostały przypisane wyłącznie do działalności B+R. Jednym z najczęściej rozliczanych kosztów kwalifikowanych są koszty osobowe, przy opisywaniu których trzeba zachować szczególną dokładność. Ewidencja czasu pracy powinna być deklarowana kierownikowi przez pracownika, który wskazuje, ile czasu poświęcił na prace B+R. W przypadku używania materiałów i surowców do projektów B+R, ich ewidencja powinna być odpowiednio powiązana z kosztami nabycia (fakturami), a w przypadku stosowania kosztu uśrednionego należy zweryfikować algorytmy, które są w tym celu używane.

- ewidencja niezbędna do wykazania, że koszty zostały realnie poniesione i są zgodne z definicjami obowiązującymi w danym roku podatkowym.

Z takiej ewidencji musi wynikać, że koszty są kosztami podatkowymi poniesionymi w powiązonym okresie rozliczeniowym. W przypadku usług dostarczanych przez inne podmioty, należy mieć odpowiednio udokumentowaną współpracę oraz poniesienie kosztów. Chodzi np. o ekspertyzy, które zostały zakupione od jednostki naukowej czy

usługi badań lub testów, które są powiązane z konkretną aparaturą. Wszelkie koszty muszą być wyodrębnione zgodnie ze standardami rachunkowymi – najlepiej w księgach podatkowych na dedykowanych kontach – **wyjaśnia inżynier Paweł Perzyński, Ekspert ds. Ulgi B+R w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.**

Firmy o uldze B+R

W naszej ocenie ulga B+R to prosty mechanizm. Wystarczy jedynie, aby wyodrębnione koszty kwalifikowane, spełniające kryteria zawarte w przepisach, zostały udokumentowane i skalkulowane we właściwy sposób i finalnie odjęte ponownie od dochodu. Ten etap jest najmniej pracochłonny i technicznie łatwy do wykonania. Regulacja dotycząca tego etapu jest klarowna i nie budzi wątpliwości.

Natomiast spełnienie wymogu wyodrębnienia w księgach kosztów kwalifikowanych było dla nas wyzwaniem z trzech powodów. Po pierwsze, brakuje szczegółowej regulacji w przepisach co do formy takiej ewidencji. Przepis pozostawiający podatnikowi swobodę działania w zakresie dokumentacji rodzi ryzyko kwestionowania przez organy podatkowe prawidłowości wykazywanych kosztów kwalifikowanych. Po drugie, musieliśmy przeszkolić personel w zakresie odpowiedniego dokumentowania zdarzeń. Chodziło o osoby nie tylko z działów finansowych i księgowych, ale też z działów operacyjnych.

Po trzecie, należało wprowadzić nowe procedury umożliwiające identyfikację i ocenę projektów o charakterze badawczo-rozwojowym. Konieczne stało się sformalizowanie nowego obiegu informacji, który powinien umożliwić ocenę podejmowanych działań pod kątem identyfikacji działalności B+R, oraz wprowadzenie nowych regulacji, które delegują obowiązki do poszczególnych obszarów firmy.

Dużym wyzwaniem okazało się również zaprojektowanie systemu ewidencji danych księgowych, który nie będzie kolidował z systemem zapewniającym informację finansową do celów zarządzania i sprawozdawczości statutowej.

Emil Orłowski
Kierownik Działu Ekonomicznego,
Instytut Badań i Rozwoju Motoryzacji BOSMAL

Najczęstsze nieprawidłowości:

- zakwalifikowanie w ewidencji pomocniczej kosztów, które nie są kosztami uzyskania przychodu
- ewidencjonowanie kosztów osobowych w 2018 r. w cyklach rocznych zamiast w cyklach miesięcznych
- zastosowanie sposobów podziału, które nie odzwierciedlają rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację działalności B+R

Krok 4.

Przygotowanie odpowiedniej dokumentacji

Dokumentowanie działalności badawczo-rozwojowej jest jednym z podstawowych obowiązków podatnika chcącego skorzystać z ulgi B+R. Tymczasem z badania wynika, że 28 proc. firm korzystających z ulgi ocenia przygotowanie takiej dokumentacji jako trudny etap w procesie rozliczenia. Może to wynikać z faktu, że sposób opisu projektów badawczo-rozwojowych nie jest ustalony przez ustawodawcę, nie tłumaczy go również indywidualne interpretacje podatkowe. To, jak firma będzie dokumentować swoje działania badawczo-rozwojowe, jest jej indywidualną decyzją. Sposób zbierania dokumentacji zależy przede wszystkim od wewnętrznych ustaleń przedsiębiorstwa i od obowiązujących w nim standardów w zakresie prowadzenia projektów – nie tylko badawczo-rozwojowych.

Warto, aby dokumentacja prac B+R była prowadzona na bieżąco i opisywała w merytoryczny sposób działania podatnika w zakresie projektów badawczo-rozwojowych. Gdy przedsiębiorca prowadzi już dokumentację projektów, należy dokonać jej przeglądu pod kątem możliwości dokumentowania działalności B+R. Często zdarza się, że cel prowadzonej dokumentacji i jej zakres nie mogą stanowić bezpośredniego dowodu, że projekt spełnia definicję działalności badawczo-rozwojowej. Zazwyczaj za prowadzeniem dokumentacji projektowej stoi chęć zbadania opłacalności ekonomicznej projektu lub wykazanie poniesionych kosztów do celów zarządczych.

Najlepszą metodą na prawidłowe udokumentowanie działań badawczo-rozwojowych jest posługiwanie się kartą projektu. Powinna ona opisywać wszystkie prowadzone działania w sposób na tyle szczegółowy, aby w przypadku kontroli nie pojawiły się żadne wątpliwości, że dane zadanie było niezbędne w całym procesie badawczo-rozwojowym. Przed opracowaniem takiej karty projektu warto przeanalizować definicję działalności badawczo-rozwojowej.

Najczęstszym błędem przy wypełnianiu karty projektu jest nieodpowiednie zdefiniowanie celu, który jest bardzo ogólny i pozbawiony jakichkolwiek parametrów technicznych. Poziom szczegółowości opisów zawartych w karcie projektu jest uzależniony od charakteru prowadzonych badań. Opis efektu końcowego powinien odpowiadać celowi projektu, wyzwaniom badawczym oraz ryzykom i nie może być oderwany od wcześniejszych opisów w karcie projektu – **zauważa Wojciech Popardowski, Kierownik Projektu w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.**

W trakcie realizacji projektu badawczo-rozwojowego zdarza się, że uzyskane wyniki zmuszają do zmiany pierwotnych założeń technicznych. Takie zmiany również powinny zostać opisane w karcie projektu wraz ze wskazaniem, w jaki sposób przełożą się na dalszą realizację projektu i osiągnięcie zakładanego celu.

W podsumowaniu projektu konieczne należy określić osiągnięte parametry techniczne, jakościowe lub funkcjonalne. W celu udowodnienia uzyskanych wyników, do karty projektu powinno się dołączyć wyniki badań i analiz, opracowane raporty badawcze, przygotowane opinie lub przynajmniej wymienić ich nazwy wraz ze wskazaniem miejsca, gdzie zostały zarchiwizowane.

Kończącym etapem rozliczenia ulgi jest złożenie deklaracji CIT-BR lub PIT-BR. Podatnik samodzielnie wypełnia deklarację udostępnioną na platformie administracji państwowej. Zebrana dokumentacja projektowa oraz prowadzona ewidencja księgową pozwolą w pełni i poprawny sposób odliczyć wszystkie poniesione koszty kwalifikowane.

Najczęstsze nieprawidłowości

- nieodpowiednie zdefiniowanie celu projektu, który jest bardzo ogólny i pozbawiony parametrów technicznych
- brak systematyczności w prowadzeniu dokumentacji, co skutkuje przeoczeniami lub niepełnym opisem projektów
- niedostosowanie zakresu prowadzonej dokumentacji do celu projektu (zbyt szczegółowe lub za ogólne)
- nieuwzględnianie zmian w projekcie, przez co jego cel i zakładane parametry są rozbieżne z osiągniętymi rezultatami

CASE STUDY

WZOROWA KARTA PROJEKTU POWINNA ZAWIERAĆ:

- tytuł projektu
- czas trwania projektu
- ogólny opis projektu
- opis celu projektu
- ryzyka projektu
- wyzwania badawcze
- wyodrębnione etapy badań
- wprowadzane zmiany
- opis efektu końcowego (pozytywny lub negatywny)
- podsumowanie projektu

Krok 5.

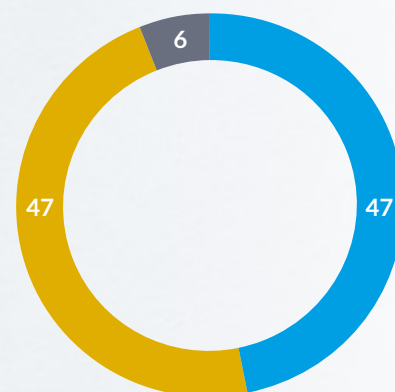
Przygotowanie się na czynności sprawdzające i kontrole skarbowe

Z badania wynika, że niemal połowa firm rozliczających ulgę B+R ma doświadczenia związane z przeprowadzeniem czynności sprawdzających lub kontroli przez urzędy skarbowe.

Doświadczenie z weryfikacją rozliczenia ulgi przez urzędy skarbowe

- 47% firm przeszło kontrolę lub czynności sprawdzające
- 47% firm nie było weryfikowanych
- 6% odmowa odpowiedzi

N=30

Rozliczenie ulgi B+R sprowadza się do tego, że podatnik sam wypełnia i składa deklarację CIT-BR lub PIT-BR. W związku z tym można spodziewać się otrzymania zapytania ze strony urzędu skarbowego. Weryfikacja dokumentacji przez urzędy skarbowe to standardowa procedura, wynikająca z deklaracyjnego charakteru rozliczenia ulgi. Każdy przedsiębiorca powinien przechowywać dokumenty ściśle powiązane z realizowanymi projektami badawczo-rozwojowymi oraz z odnoszącymi się do nich wydatkami przez ustawowy okres pięciu lat.

Czynności sprawdzające lub kontrola skarbową są szansą na sprawdzenie poprawności rozliczeń i zebranej dokumentacji. Z naszego doświadczenia wynika, że najczęściej organy podatkowe ograniczają weryfikację rozliczenia ulgi do czynności sprawdzających, rzadko dochodzi do kontroli skarbowych.

W trakcie czynności sprawdzających urząd skarbowy zazwyczaj prosi o przedstawienie:

- ewidencji czasu pracy pracowników biorących udział w pracach badawczo-rozwojowych wraz z wykazem pracowników,
- oświadczeń, że zakwalifikowano koszty pracownicze wyłącznie w zakresie wynikającym z ewidencji przesłanej do urzędu,
- kart wynagrodzeń oraz dowodów wpłat do ZUS-u,
- pełnej dokumentacji potwierdzającej, że zakwalifikowane projekty były projektami badawczo-rozwojowymi zgodnie z definicją zapisaną w odpowiedniej ustawie,
- potwierdzeń zakupu materiałów i surowców, sprzętu specjalistycznego, nabycia usługi kwalifikowanej do ulgi (zamówienia, faktury, umowy).

Jeśli urząd skarbowy wykryje jakiegokolwiek nieprawidłowości w przedstawionej dokumentacji, wymaga najczęściej jedynie jej uzupełnienia. Chodzi np. o dostarczenie oświadczeń, że odliczone koszty od podstawy opodatkowania nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie oraz że podatnik nie prowadził działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia. Dodatkowo wymagane jest przedstawienie dokumentów księgowych potwierdzających wyodrębnienie kosztów w ewidencji rachunkowej – tłumaczy Michał Barszcz, Kierownik Projektu w Dziale Innowacji, Ulgi i Dotacji w Ayming Polska.

Natomiast w przypadku pomyłek popełnionych w deklaracji CIT-BR lub PIT-BR, organ podatkowy w zależności od charakteru i zakresu stwierdzonych uchybień może podjąć różne kroki. Kiedy zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwota nadpłaty, kwota zwrotu podatku, kwota nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokość straty:

- nie przekracza 5000 zł – urząd skarbowy koryguje deklarację, dokonując stosownych poprawek lub uzupełnień. Następnie przesyła przedsiębiorcy uwierzytelnioną kopię deklaracji CIT-BR lub PIT-BR;
- przekracza 5000 zł – fiskus zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień. Wskazuje również powody, dla których informacje zawarte w deklaracji zostały zakwestionowane.

W obecnym stanie prawnym niezłożenie stosownych wyjaśnień, niedostarczenie korekty deklaracji czy też beczynność podatnika wobec urzędu skarbowego może spowodować uruchomienie procedury kontrolnej lub postępowania podatkowego.

W gestii kontrolowanego leży skompletowanie i weryfikacja dokumentacji z obszaru objętego kontrolą. Warto przed rozpoczęciem czynności kontrolnych poprawić wykryte nieprawidłowości w złożonej deklaracji, uzasadniając dokonane zmiany. Należy również sprawdzić dokumentację, zebrać wszystkie faktury i upewnić się, czy księgi rachunkowe są prowadzone według aktualnych przepisów. Podatnik powinien pamiętać też o uiszczeniu ewentualnych zaległości podatkowych razem z odsetkami za zwłokę.

Najczęstsze nieprawidłowości:

- brak wszystkich faktur, umów i innych dokumentów, które potwierdzałyby koszty poniesione na działalność badawczo-rozwojową
- brak dokumentacji dowodowej opisującej realizowaną działalność B+R
- nieprawidłowo przygotowana ewidencja czasu pracy pracowników zaangażowanych w B+R
- brak wyodrębnienia kosztów kwalifikowanych w ewidencji zgodnie z ustawą o rachunkowości
- rozliczenie ulgi B+R przez podatnika prowadzącego na podstawie zezwolenia działalność w specjalnej strefie ekonomicznej po wyczerpaniu limitu pomocy strefowej

Firmy o uldze B+R

Rozliczamy ulgę B+R od 2016 r. i planujemy w dalszym ciągu korzystać z tej preferencji podatkowej. Cały mechanizm oceniamy pozytywnie, widząc w nim przede wszystkim szansę na uzyskanie środków na dalszy rozwój. Ulga B+R w przypadku naszej firmy doprowadziła do wygenerowania istotnych oszczędności i umożliwiła rozpoczęcie nowych projektów, które w przyszłości przełożą się na wzrost naszej przewagi konkurencyjnej.

W 2019 r. urząd skarbowy przeprowadził w naszej firmie czynności sprawdzające za lata podatkowe 2017 i 2018. Otrzymaliśmy blisko 20 pytań, na które mogliśmy bez problemu odpowiedzieć ze względu na prowadzenie prawidłowej dokumentacji odnośnie rozliczania ulgi B+R. Jedynym wyzwaniem było przesłanie odpowiedzi w wymaganym 7-dniowym terminie, co wiązało się ze zmianą organizacji pracy.

Bartosz Tafliński,
CFO w Anwis

CASE STUDY

NAJCZĘSTSZE PYTANIA ZADAWANE PRZEZ URZĘDY SKARBOWE W RAMACH PRZEPROWADZANIA CZYNNOŚCI SPRAWDZAJĄCYCH

- o Jakie działania o charakterze badawczo-rozwojowym prowadzono w danym roku podatkowym?
- o Jakie kategorie kosztów kwalifikowanych poniesiono, prowadząc działalność badawczo-rozwojową? Proszę przedstawić zestawienie kosztów.
- o Czy prowadzono wydzieloną ewidencję kosztów działalności badawczo-rozwojowej?
- o Czy koszty kwalifikowane nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie?
- o Czy prowadzono działalność gospodarczą na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia?

Case studies

Rozliczenie ulgi B+R w praktyce

Zatrudnienie

250+

Branża

PRZETWÓRSTWO
PRZEMYSŁOWE

Krok 1.

Identyfikacja i mapowanie działalności B+R

KTO REALIZUJE DZIAŁALNOŚĆ B+R?

Dział B+R oraz Narzędziownia

JAKA DZIAŁALNOŚĆ B+R JEST REALIZOWANA?

Badania przemysłowe
oraz prace rozwojowe:

- o opracowanie nowych
oraz ulepszonych wyrobów
- o wytworzenie oprzyrządowania
na potrzeby realizowanych
działań

Identyfikacja kosztów kwalifikowanych

- o koszty osobowe pracowników Działu B+R – wynagrodzenia oraz składki ZUS pracowników (miesięczna ewidencja czasu pracy spędzonego na realizację projektów badawczo-rozwojowych)
- o koszty osobowe pracowników Narzędziowni nie są kwalifikowane, bo nie były rozliczane na podstawie rzeczywistej ewidencji godzin pracy pracowników
- o koszty odpisów amortyzacyjnych własnych prac rozwojowych w części kwalifikowanych kosztów materiałów i surowców
- o koszty amortyzacji środków trwałych wykorzystywanych do projektów badawczo-rozwojowych (prowadzenie ewidencji wykorzystania środków trwałych do działalności B+R)
- o koszty współpracy z uczelnią wyższą w ramach projektów badawczo-rozwojowych
- o koszty uzyskania patentu na nowatorskie rozwiązania opracowane w ramach projektów badawczo-rozwojowych

Ewidencja księgowa kosztów kwalifikowanych

Wyodrębnienie kont księgowych, na których ewidencjonuje się poniesione koszty kwalifikowane w ramach poszczególnych projektów badawczo-rozwojowych.

Koszty kwalifikowane i oszczędności z tytułu ulgi B+R

NAZWA KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH	WARTOŚĆ KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH [Zł]	OSZCZĘDNOŚCI [Zł]
Koszty osobowe - Dział B+R	550 000	104 500
Koszty odpisów amortyzacyjnych własnych prac rozwojowych	11 000	2 090
Koszty odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych	110 000	20 900
Koszty ekspertyz, opinii, usług doradczych, badań	53 500	10 165
Koszty uzyskania patentu	24 000	4 560
SUMA	748 500	142 215

Krok 2.

Krok 3.

Krok 4.

Przygotowanie odpowiedniej dokumentacji

Przygotowanie zapisu z realizacji prowadzonych działań B+R w postaci karty projektu opisującej m.in. cel, przebieg oraz podsumowanie dokonanych prac. Wypełnienie

i złożenie przez firmę załącznika CIT-BR wraz z zeznaniem podatkowym CIT-8, ujmującego poniesione koszty kwalifikowane w wysokości 748 500 zł.

Krok 5.

Przygotowanie się na czynności sprawdzające i kontrole skarbowe

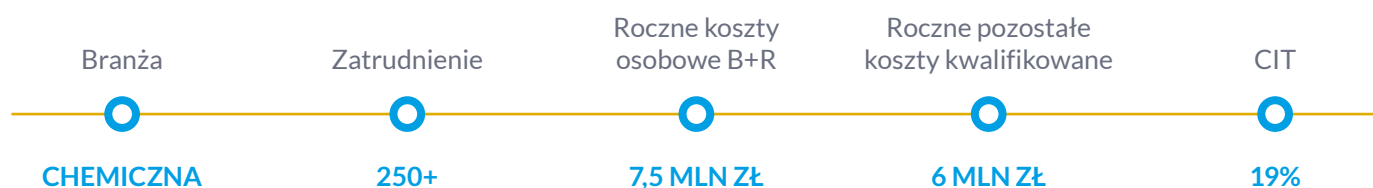
O JAKIE INFORMACJE/ DOKUMENTY POPROSIŁ URZĄD SKARBOWY?

- o opis projektów oraz poniesionych kosztów kwalifikowanych
- o potwierdzenie wyodrębnienia kosztów działalności B+R w prowadzonej ewidencji księgowej
- o oświadczenie, że koszty kwalifikowane nie zostały zwrócone w jakiegokolwiek formie lub nie zostały odliczone od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym

JAKIE DOKUMENTY PRZEKAZANO?

- o karty prowadzonych projektów w 2018 r.
- o zestawienie odliczonych kosztów kwalifikowanych, ewidencję czasu pracy, dokumentację potwierdzającą w postaci faktur VAT i zestawień
- o wydruk z zapisów kont księgowych, na których wyodrębniono koszty kwalifikowane odjęte od podstawy opodatkowania
- o oświadczenie potwierdzające, że koszty kwalifikowane nie zostały zwrócone w jakiegokolwiek formie lub nie zostały odliczone od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym

Oszczędności w roku podatkowym 2019

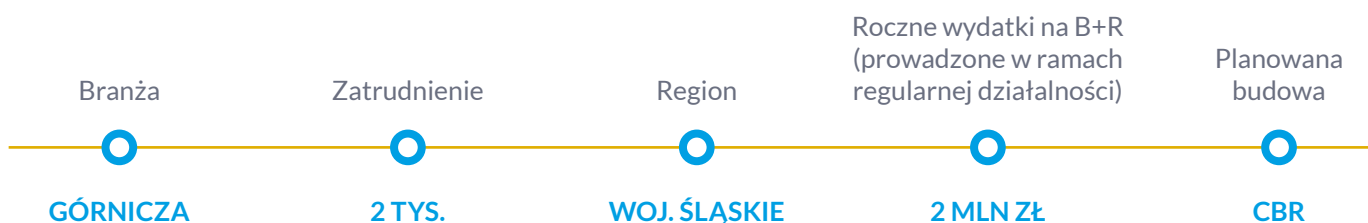

RODZAJ KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH	WYSOKOŚĆ KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH [zł]	% WARTOŚĆ ODLICZENIA	OSZCZĘDNOŚCI [zł]
Koszty osobowe B+R	7 500 000	100%	1 425 000
Koszty wykorzystania aparatury badawczej	1 000 000	100%	190 000
Koszty patentowania	100 000	100%	19 000
Koszty materiałów i surowców	4 000 000	100%	760 000
Koszty współpracy z jednostkami naukowymi	500 000	100%	95 000
Koszty amortyzacji	400 000	100%	76 000

Łączna wartość odliczenia w ramach ulgi B+R

ponad
2,5
mln zł

Komplementarność dotacji i ulgi B+R

Odliczenie za rok podatkowy 2018 r.

DOTACJE		ULGA B+R	
WARTOŚĆ INWESTYCJI	WYSOKOŚĆ DOTACJI	KOSZTY KWALIFIKOWANE DO ULGI B+R	WARTOŚĆ ODLICZENIA W RAMACH ULGI B+R
		2 mln zł	380 tys. zł

PO IR 2.1 Inwestycje w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw: budowa CBR (główny koszt to zakup sprzętu potrzebnego do prowadzenia prac B+R, w tym maszyny i urządzenia)

3 mln zł	750 tys. zł (25%)	1,5 mln zł	285 tys. zł
----------	-------------------	------------	-------------

PO IR 1.1.1 Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa: tzw. „Szybka ścieżka” (główny koszt to wynagrodzenia pracowników, podwykonawstwo oraz surowce niezbędne do prowadzenia prac)

5 mln zł	2,5 mln zł (50%)	1,25 mln zł	237,5 tys. zł
OSZCZĘDNOŚCI	3,25 mln zł		0,90 mln zł

SUMA OSZCZĘDNOŚCI	4,15 mln zł		
--------------------------	--------------------	--	--

O badaniu

Raport został przygotowany w oparciu o badanie przeprowadzone techniką CATI przez firmę Kantar wśród 30 przedsiębiorstw, które rozliczyły ulgę B+R w latach 2016-2019. Badanie było realizowane od 30 kwietnia do 19 czerwca 2019 r.

Do badania zakwalifikowano firmy zatrudniające ponad 50 pracowników, które działają w wybranych branżach: elektronicznej, motoryzacyjnej, IT, farmaceutycznej, chemicznej, przetwórstwa metali i niemetali, produkcji maszyn i urządzeń.

W zależności od wielkości przedsiębiorstwa, na pytania odpowiadali: CEO, dyrektor generalny, dyrektor finansowy, dyrektor/manager ds. rozwoju, dyrektor techniczny, dyrektor przemysłowy, główny księgowy.

Kontakt

Jeśli potrzebujesz wsparcia
w skorzystaniu z ulgi B+R,
skontaktuj się z nami:

Agnieszka Hrynkiewicz-Sudnik
Dyrektor Obszaru Podatków i Innowacji
Tel.: +48 22 330 60 82, +48 662 298 425
E-mail: ahrynkiewicz@ayming.com

Marek Dalka
Kierownik Działu Innowacji, Ulgi i Dotacji
Tel.: +48 22 330 60 00, +48 784 902 131
E-mail: mdalka@ayming.com

Wiktor Bembnista
Dyrektor Sprzedaży – Podatki i Innowacje
Tel.: +48 668 638 260
E-mail: wbembnista@ayming.com

Kontakt dla mediów:

Paulina Wiśniewolska
Dyrektor Marketingu i Komunikacji
Tel.: +48 22 330 60 28, +48 784 945 256
E-mail: pwisniewolska@ayming.com

Marta Pikora
Specjalista ds. Marketingu i PR
Tel.: + 48 22 330 60 14, + 48 662 298 426
E-mail: mpikora@ayming.com

Opracowanie raportu

Zespół Innowacji, Ulgi i Dotacji:
inż. Karolina Łukasik, inż. Paweł Perzyński, Wojciech Popardowski, Michał Barszcz, Przemysław Gabrysiak, Marek Dalka, Agnieszka Hrynkiewicz-Sudnik

Zespół Marketingu i Komunikacji:
Alicja Badowska, Marta Pikora,
Paulina Wiśniewska

Raport Ayming „Ulga B+R. Małymi krokami do większej innowacyjności” zawiera wyłącznie informacje natury ogólnej. Przedstawiona w raporcie analiza, zawarte w nim komentarze i opinie są rodzajem interpretacji danych i nie mogą być rozumiane jako konkretna porada znajdująca zastosowanie w każdym indywidualnym przypadku. W związku z tym nie należy podejmować jakichkolwiek decyzji prawnych, finansowych czy biznesowych dotyczących działalności przedsiębiorstwa tylko na podstawie informacji przedstawionych w raporcie. Przed podjęciem tego rodzaju decyzji powinno się skorzystać z indywidualnej profesjonalnej usługi doradczej. Ayming Polska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody poniesione na skutek decyzji podjętych wyłącznie na podstawie przedstawionych w raporcie danych i rozwiązań.

Śledź nas

Ayming Polska Sp. z o.o.
ul. Moniuszki 1A
00-014 Warszawa
Tel.: +48 22 330 60 00
kontakt@ayming.com

ayming.pl